

KARREBYEN -en fremragende lærebog om byplanlægning

For et års tid siden udkom en bog om moderne byplanlægning i historisk kontekst.

Det er Karrébyen, skrevet af den erfarne byplanarkitekt Karsten Pålsson.

Udgangspunktet er spørgsmålet, om de europæiske byer er ved at svinge deres kulturarv?

Pålsson skriver i forordet: "Byens kvalitet har bestået i en balance mellem det private- og det offentlige rum. Mellem boligernes private gårdrum, og gaden og pladsen, som fælles sted og forbindelse. Nutidens byudvikling er præget af manglende sammenhæng i byens rum, hvor gadenettet som definerende rumlig struktur erstattes af adskilte, selvcentrede enklaver". Den offentlige byplanlægning overtrumfes af private investorer... Det betyder at de traditionelle gadeorienterede karrébebyggelser tilsidesættes til fordel for enkeltstående og indbyrdes konkurrerende huse, som opløser byens rum og identitet".

Forfatterens svar er en eksemplarisk (lære)bog på 216 sider, som er disponeret i en blanding af teori og praksis. Bogen har et indledende afsnit om hvad karréstruktur er, definition og hvor tæt den kan bygges i sammenligning med andre byformer.

Så følger to korte afsnit om den sanselige oplevelse af karrébyen og karrébyens historie.

Herpå følger syv eksempler på vellykkede karrébyer i Europa (Berlin, Wien, Prag, Zürich, Amsterdam, Stockholm, Helsinki), hver med planer, gode fotos og understøttende tekst.

København bliver taget under særlig behandling med en analyse af karréens udvikling gennem århundrederne fra middelalderens Kattesundet, til 1920'ernes Lindevangkvarteret -og til sidst en grundig gennemgang, igen med planer og illustrationer, af de nye Københavnske karréområder - færdigbyggede såvel som projekter på vej. Hvert område forklaret med korte tekster, planer og fotos. Der er gjort rede for gårdrummenes størrelse i forhold til bygningshøjder og lysindfald -og med gode faglige kritiske kommentarer.

Bogen sluttet af med en perspektivering af karréens principper over 52 virkelig informative sider. Der er fire underafsnit: Karrébyens potentialer, Karrébyens elementer, 10 principper for karrébyprojekter, samt en designskitse.

Dette er virkelig lærestof for fagfolk, men er så medrivende skrevet, at alle kan forstå det. Struktur, arkitektur, bæredygtighed, sociale strukturer og tryghed beskrives fint og følges op med en redegørelse af 11 elementer, som karrébyen består af. Det er teori, men med gode eksempler fra praksis.

Det hele rundes af med 10 kortfattede principper for nye karrébyprojekter.

Som prikken over i'et har forfatteren for egen regning lavet en designskitse for en mindre del, 0,5 km² af Lynetteholmens samlede areal på 2,8 km². (50 ha. af 280 ha.)

Skitsen, der både er udført i tegning og model, viser en tæt, rektangulær struktur af karréer i human skala. Bebyggelsesstrukturen er i 5-6 etager, i en karré-størrelse på ca. 90 x 60 m og gårdrum på 25-45 m.

Bydelsskitserne viser to karréområder, der "støder" sammen i forskellig vinkel. Herved opstår der nogle trekantede byrum, eller pladser, som kan bruges som fælles torve. Det er så at sige forfatterens bud på den moderne karréby.

Jeg synes det er flot og modigt at "blotte" sig på den måde og melde sig aktivt ind i debatten om fremtidens by.

I det hele taget er bogen en fremragende lærebog i den tætte bys planlægning, som burde være pligtlæsning på de uddannelser der beskæftiger sig med fysisk planlægning.

For egen regning vil jeg tilføje, at karrébyen bestemt også kan være den lave by, som vi kender den fra gamle købsteder rundt om i landet. Her består karréens huse sådan set blot af parcelhuse, der er bygget sammen gavl ved gavl, tit med en port til haven bagved. Porten kan bruges som garage. Denne struktur er også brugbar når (ikke hvis) vi skal bygge mere bæredygtigt i fremtiden -i forhold til den, uden sammenligning, mest arealforbrugende og resourcekrævende byform: Parcelhusbyen.

Bogen Karrébyen er på 216 sider i format 27,5 x 22 cm (lidt lavere og bredere end A4 format).

Udgivet på forlaget Bogværket. w.w.w.bogvaerket.dk

Pris med forsendelse ca. 320 kr.

Anmeldt af
arkitekt m.a.a. MSc.urban Carsten Maegaard